

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.028.02.2016
P/16/071

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/071 – Kształcenie w szkołach dla dorosłych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Wojciech Graca, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/236/2016 z 28 listopada 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Siemianowicach Śląskich, ul. Witolda Budryka 2, 41-103 Siemianowice Śląskie ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Sylwia Dylus, Dyrektor Szkoły ² (dowód: akta kontroli str. 3-10)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższej Izby Kontroli ocenia pozytywnie³, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zakresie kształcenia osób dorosłych w latach szkolnych 2013/2014-2015/2016.

Powyższa ocena uzasadniona jest przede wszystkim przeprowadzeniem przez Szkołę procesu rekrutacji zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁴, pozytywną oceną sposobu organizacji kształcenia w Szkole, w tym prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania⁵ i ewidencji obecności słuchaczy na poszczególnych godzinach zajęć edukacyjnych oraz prowadzeniem zajęć przez nauczycieli posiadającego wymagane kwalifikacje⁶. Uwzględniono ponadto działania ZSOiZ podejmowane w celu zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Szkoły. Pozytywnie oceniono skuteczność i efektywność kształcenia w Gimnazjum dla Dorosłych, zwracając przy tym uwagę na to, że wyniki egzaminu gimnazjalnego słuchaczy, pomimo podejmowanych działań, były istotnie niższe od średnich wyników w kraju, a ocena skuteczności kształcenia w Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych nie była możliwa z uwagi na niezakończenie cyklu kształcenia. Prawidłowość prowadzonych

¹ Zwany dalej Szkołą, Zespołem lub ZSOiZ.

² Od 1 września 2014 r., zwana dalej: Dyrektorem, poprzednio od 1 września 2007 r. funkcję tę pełnił Jan Pres.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm., zwaną dalej: ustawą o systemie oświaty.

⁵ Określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. Nr 23, poz. 225, ze zm.), zwane dalej: rozporządzeniem w sprawie prowadzenia dokumentacji z 2002 r., a następnie w obowiązującym od 3 września 2014 r. rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w tej samej sprawie (Dz. U. poz. 1170, ze zm.), zwane dalej: rozporządzeniem w sprawie prowadzenia dokumentacji z 2014 r.

⁶ Kwalifikacje spełniały wymagania określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1264), zwana dalej: rozporządzeniem w sprawie kwalifikacji.

działań potwierdziły również ustalenia kontroli przeprowadzonej przez Kuratorium Oświaty w Katowicach⁷ zleconej przez NIK w ramach niniejszej kontroli.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- braku w dokumentacji szkoły części dokumentów wymaganych statutem Szkoły w trakcie prowadzonego naboru;
- nieprawidłowego ustalenia zasad przeprowadzania egzaminów semestralnych, w wyniku czego pozytywne oceny ogólne z egzaminów semestralnych otrzymały również osoby, które z jednej z części (ustnej lub pisemnej) otrzymały oceny niedostateczne.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prowadzenie procesu rekrutacji

Opis stanu faktycznego

Organem prowadzącym Zespół (szkołę publiczną) było Miasto Siemianowice Śląskie, a w jego skład wchodziły: Gimnazjum dla Dorosłych⁸, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2 im. św. Jana Pawła II⁹ oraz Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych¹⁰. Dyrektor Zespołu był jednocześnie dyrektorem szkół wchodzących w jego skład. W okresie objętym kontrolą w Zespole działały ponadto Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych¹¹ oraz Szkoła Podstawowa dla Dorosłych¹², które zostały zlikwidowane z dniem 31 sierpnia odpowiednio 2015 r. i 2016 r. Dokumentacja przebiegu nauczania w ww. szkole zawodowej została przekazana do KO w styczniu 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 11-18)

1.1. Dyrektor opracował dokument pn. *Koncepcja Funkcjonowania i Rozwoju Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Siemianowicach Śląskich*¹³, w którym m.in. opisano strukturę szkoły, jej bazę oraz funkcjonowanie w środowisku lokalnym¹⁴, kadre, wizję i misję. W dokumencie przedstawiono ponadto kierunki funkcjonowania i rozwoju Szkoły, w tym promowania GDD wśród uczniów szkół podstawowych mających specyficzne trudności edukacyjne i ich rodziców, w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej¹⁵, ośrodkach kuratorskich, Urzędzie Pracy, ośrodkach pomocy społecznej. Jak wyjaśniła Dyrektor: *Oferta edukacyjna LODD została sformułowana po analizie ankiet skierowanych przez doradcę zawodowego do uczniów ZSZ tutejszego zespołu szkół, którzy wyrazili chęć podjęcia dalszego kształcenia w LODD. W ankietach wyraźnie wykazano tendencję kształcenia w formie zaocznej. Rada Pedagogiczna podjęła decyzję o zmianie formy kształcenia wieczorowego na zaoczną uchwałą nr VII/2015 z dnia 26 lutego 2015 r.*

Dla każdej szkoły opracowano regulamin rekrutacji. Ustalono w nich m.in. terminy postępowania, wymagane dokumenty oraz zasady odwołania od decyzji Szkolnej

⁷ Zwanego dalej: KO.

⁸ Zwane dalej: GDD, założone 1 lutego 2000 r., nabór prowadzono od 7 lutego 2000 r. bez przerw.

⁹ Zwana dalej: ZSZ.

¹⁰ Zwane dalej: LODD, założono 1 września 2004 r., nabór prowadzono do 1 września 2009 r., a następnie wznowiono od 1 września 2015 r.

¹¹ Ostatni nabór w lutym 2012 r., a ostatni słuchacze zostali absolwentami w lutym 2015 r.

¹² Ostatni nabór we wrześniu 2010 r., a ostatni słuchacze zostali absolwentami w sierpniu 2011 r.

¹³ Ostatnia aktualizacja z 7 stycznia 2015 r., poprzednio 1 września 2014 r.

¹⁴ Jako „szkoły drugiej szansy”.

¹⁵ Zwanej dalej: PPP.

Komisji Rekrutacyjnej. Do LODD (klasy drugiej) prowadzono rekrutację w roku szkolnym 2016/2017, a wśród wymogów było złożenie oryginału świadectwa ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej lub I klasy liceum ogólnokształcącego.

(dowód: akta kontroli str. 19-28, 43-46, 246-253)

1.2. Szkoła informowała o prowadzonym naborze m.in. poprzez: swoją stronę internetową, ogłoszenia, ulotki oraz realizację porozumienia¹⁶ z Komendą 12-1 Hufca Pracy z Siemianowic Śląskich¹⁷ dotyczącego m.in. kształcenia uczestników OHP¹⁸. Ponadto informacje o naborze były zamieszczane na stronie internetowej OHP, a także w postaci ulotek i plakatów przekazywane do powiatowych urzędów pracy i poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz upubliczniane na targach edukacyjnych. Ponadto, jak wyjaśniła Dyrektor: *doradca zawodowy zatrudniony w naszym zespole szkół przedstawił również ofertę edukacyjną Gimnazjum dla Dorosłych w czasie wspólnych spotkań z pedagogami innych szkół gimnazjalnych dla dzieci i młodzieży.*

(dowód: akta kontroli str. 29-42, 246-253)

1.3. Zgodnie z wymogami określonymi w statucie Szkoły kandydaci w trakcie naboru powinni dostarczyć następujące dokumenty:

- do GDD:
 - wypełniony kwestionariusz osobowy kandydata,
 - świadectwo ukończenia sześcioletniej szkoły podstawowej¹⁹ i zaświadczenie Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej²⁰ dotyczące wyników sprawdzianu w szóstej klasie SP (oryginał),
 - odpis arkusza ocen za cały okres nauki w gimnazjum (kserokopia potwierdzona przez dyrektora szkoły) i oryginały wszystkich świadectw otrzymanych w gimnazjum,
 - kartę zdrowia i szczepień,
 - opinię PPP zezwalającą na zmianę szkoły lub zaświadczenie dyrektora szkoły, że kandydat nie rokuje ukończenia gimnazjum dla dzieci i młodzieży,
 - kartę przekazania ucznia do nowej szkoły,
 - dwa zdjęcia.
- do LODD:
 - wypełniony kwestionariusz osobowy kandydata,
 - oryginał świadectwa ukończenia gimnazjum i zaświadczenia o egzaminie gimnazjalnym z OKE lub świadectwo ukończenia ósmej klasy SP (dotyczy kandydatów do klasy pierwszej),
 - oryginał świadectwa ukończenia szkoły zawodowej (dotyczy kandydatów do klasy drugiej),
 - dwie fotografie.

(dowód: akta kontroli str. 43-62)

Rekrutacja do ww. szkół dla dorosłych przebiegała w sposób zgodny z wymogami²¹ ustawy o systemie oświaty. Wszyscy kandydaci ukończyli sześcioletnią szkołę podstawową (GDD) lub ukończyli zasadniczą szkołę zawodową i złożyli wymagane

¹⁶ Zawartego 1 września 2014 r., poprzednio 24 sierpnia 2009 r.

¹⁷ Zwanej dalej: Komendą OHP.

¹⁸ W tym poprzez stronę internetową www.slaska.ohp.pl/rekrutacja

¹⁹ Dalej zwanej: SP.

²⁰ Zwanej dalej: OKE.

²¹ Badaniem objęto dokumentację 30 słuchaczy przyjętych do LODD i GDD w latach objętych kontrolą, po 10 słuchaczy z każdego roku objętego kontrolą, doboru dokonano metodą losową, przy czym do losowania wybrano osoby, których dokumentacja nadal znajdowała się w szkole (z wyłączeniem słuchaczy, którzy odebrali dokumentację).

dokumenty: kwestionariusz, zaświadczenie OKE, opinię szkoły lub PPP, fotografie. W dokumentacji znajdowało się również zawiadomienie o przekazaniu ucznia.

(dowód: akta kontroli str. 43-138)

W trakcie procesu rekrutacji od kandydatów do Szkoły nie wymagano złożenia kopii dowodu osobistego. Jak wyjaśniła Dyrektor pracownicy szkoły nie sporządzali również kopii dowodów osobistych w trakcie rekrutacji.

(dowód: akta kontroli str. 43-62, 246-253)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W objętej badaniem dokumentacji brak było: arkusza ocen w jednym przypadku²² (na 28 wymaganych), karty zdrowia i szczepień w czterech przypadkach²³ (na 29 wymaganych). Ponadto w jednym przypadku opinia PPP została wydana po zakończeniu rekrutacji (13 listopada 2012 r.), a w dokumentacji trzech osób znajdowały się jedynie kopie świadectw ukończenia SP oraz zaświadczeń OKE²⁴, co było niezgodne z wymogami określonymi w statucie GDD. W tej sprawie Dyrektor udzieliła następujących wyjaśnień:

Słuchacz o numerze ewidencyjnym 3384 został przyjęty do Gimnazjum dla Dorosłych z dniem 1 września 2014 r. na semestr pierwszy. Został przyjęty na podstawie ukończenia szkoły podstawowej (oryginał świadectwa ukończenia szkoły podstawowej oraz oryginał zaświadczenia z OKE z 2012 r.). Słuchacz w okresie rekrutacyjnym przedstawił również oryginał świadectwa potwierdzającego uczęszczanie do pierwszej klasy gimnazjum (rok 2014), gdzie nie otrzymał promocji do klasy drugiej. Na otrzymanym druku przekazania ucznia gimnazjum rejonowe zobowiązało się do przesłania kserokopii arkusza ocen. Szkoła przekazująca ucznia nie wywiązała się ze zobowiązania. Z uwagi na dobro ucznia oraz złożone w okresie rekrutacji oryginały dokumentów, które uprawniały go do rozpoczęcia nauki w klasie pierwszej gimnazjum Komisja Rekrutacyjna zaakceptowała przyjęcie ucznia. Nadmieniam, że dokumentacja słuchacza na dzień dzisiejszy została uzupełniona o brakujący arkusz ocen.

Słuchacze o numerach ewidencyjnych 3259, 3079, 3374, 3405 zostali przyjęci do gimnazjum bez kart zdrowia i szczepień. Na otrzymanych drukach przekazania ucznia gimnazja rejonowe zobowiązały się do przekazania oryginałów w/w kart. Mimo starań pielęgniarki szkolnej dokumentacja medyczna nie została uzupełniona przez uczniów. W związku z powyższym by aktualne dane zdrowotne dotyczące słuchaczy mogły być na bieżąco wpisywane do kart zdrowia i szczepień pielęgniarka założyła zastępcze karty zdrowia.

Słuchaczka o numerze ewidencyjnym 3193 została przyjęta na drugi semestr Gimnazjum dla Dorosłych. Została przyjęta na podstawie wykazu ocen klasyfikacyjnych z pierwszego półrocza gimnazjum rejonowego, oraz kserokopii świadectwa ukończenia szkoły podstawowej i zaświadczenia z OKE. Gimnazjum przekazujące uczennicę zobowiązało się przesłać oryginał świadectwa ukończenia szkoły podstawowej i zaświadczenia z OKE po otrzymaniu potwierdzenia przyjęcia ucznia, z czego się nie wywiązało. Ze względu na dobro ucznia Komisja Rekrutacyjna pozytywnie zaakceptowała przyjęcie.

Słuchaczka o numerze ewidencyjnym 3414 została przyjęta na trzeci semestr Gimnazjum dla Dorosłych. Została przyjęta na podstawie kserokopii świadectwa

²² Uczeń o nr ewidencyjnym 3384.

²³ Nr ewidencyjne 3079, 3259, 3374 i 3405.

²⁴ Nr ewidencyjne 3193, 3414 i 3530.

ukończenia szkoły podstawowej i OKE (2011 r.) oraz oryginału świadectwa promocyjnego do klasy drugiej gimnazjum (2013 r.). Gimnazjum przekazujące uczennicę zobowiązało się przesłać oryginał świadectwa ukończenia szkoły podstawowej i zaświadczenia z OKE po otrzymaniu potwierdzenia przyjęcia ucznia, z czego się nie wywiązało. Ze względu na dobro ucznia Komisja Rekrutacyjna pozytywnie zaakceptowała przyjęcie. Słuchacz o numerze ewidencyjnym 3530 został przyjęty na pierwszy semestr Gimnazjum dla Dorosłych. Został przyjęty na podstawie kserokopii świadectwa ukończenia szkoły podstawowej i OKE (2014 r.) Gimnazjum przekazujące ucznia zobowiązało się przesłać oryginał świadectwa ukończenia szkoły podstawowej i zaświadczenia z OKE po otrzymaniu potwierdzenia przyjęcia ucznia, z czego się nie wywiązało. Ze względu na dobro ucznia Komisja Rekrutacyjna pozytywnie zaakceptowała przyjęcie. Odnosząc się do powyższej sytuacji dokumentacja słuchacza została uzupełniona o brakujący oryginał świadectwa ukończenia szkoły podstawowej i zaświadczenie z OKE.

Słuchaczka o numerze ewidencyjnym 3078 została przyjęta na pierwszy semestr Gimnazjum dla Dorosłych. Słuchaczka przy złożeniu dokumentów przedstawiła zaświadczenie z terminami badań w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Pierwsze badanie odbyło się 30 lipca 2012 r., termin następnego wyznaczono na wrzesień 2012 r. Z uwagi na dobro uczennicy oraz fakt, że została ona już przebadana w Poradni, mimo braku dokumentu opinii umożliwiono jej uczęszczanie do tutejszej szkoły od 1 września 2012 r. Słuchaczka niezwłocznie po otrzymaniu opinii z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w dniu 13 listopada 2012 r. dostarczyła ją do szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 43-140, 246-253, 264-268)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w obszarze prowadzenia procesu rekrutacji.

2. Sposób organizacji kształcenia w Szkole

W GDD kształcenie prowadzone było w formie stacjonarnej, natomiast w LODD w formie zaocznej. Cykl kształcenia trwał trzy lata i obejmował sześć semestrów nauki.

2.1. Szkoła posiadała plany nauczania zarówno dla GDD jak i LODD²⁵. Ww. plany spełniały wymogi określone w ramowych planach nauczania zawartych w załączniku nr 11 i 12 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych²⁶.

(dowód: akta kontroli str. 141-147)

2.2. W objętych kontrolą oddziałach²⁷ zrealizowano zajęcia dla poszczególnych przedmiotów w wymiarze godzin lekcyjnych odpowiadającym założeniom przyjętym w planie²⁸.

(dowód: akta kontroli str. 141-142)

²⁵ Badaniem w tym zakresie objęto siedem planów jeden (GDD) z lat 2013-2014 (klasa 6dg), dwa (GDD) 2014-2015 (3a i 3c) oraz cztery (po dwa z GDD oraz LODD) z 2015-2016 (3a i 3b oraz 5a i 3a).

²⁶ Dz. U. poz. 204, ze zm., zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie ramowych planów nauczania.

²⁷ Badaniem w tym zakresie objęto pięć planów jeden (GDD) z lat 2013-2014 (klasa 6dg), dwa (GDD) 2014-2015 (3a i 3c) oraz dwa (GDD) z 2015-2016 (3a i 3b).

²⁸ Badaniem w tym zakresie objęto pięć planów jeden (GDD) z lat 2013-2014 (klasa 6dg), dwa (GDD) 2014-2015 (3a i 3c) oraz dwa (GDD) z 2015-2016 (3a i 3b).

Z ustaleń kontroli doraźnej²⁹ dotyczącej realizacji podstaw programowych i ramowych planów nauczania oraz przestrzegania zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz prowadzenia egzaminów w LODD przeprowadzonej na zlecenie NIK przez KO³⁰ wynika, że:

- programy nauczania uwzględniały podstawę programową kształcenia ogólnego,
- realizowane w LODD plany nauczania³¹ spełniały wymogi określone w ramowym planie nauczania dla liceum ogólnokształcącego dla dorosłych;
- zajęcia edukacyjne realizowane były w cyklu nie krótszym niż cykl określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu oraz w wymiarze nie niższym niż łączny wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych, określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu;
- obserwacja zajęć potwierdziła realizację podstaw programowych oraz wykorzystanie odpowiednich metod i form pracy.

(dowód: akta kontroli str. 306-323)

2.3. Zajęcia edukacyjne odbywały się w pomieszczeniach budynku³² (obiektu szkolnego) wybudowanego w 1982 r. przy ul. Budryka 2³³, którego właścicielem jest Miasto Siemianowice Śląskie, a zarządcą Szkoła. W budynku były 54 pomieszczenia, w tym m.in. 14 sal lekcyjnych, cztery sale komputerowe, biblioteka z centrum multimedialnym, dziewięć pomieszczeń administracyjnych (wszystkie do dyspozycji GDD i LODD).

(dowód: akta kontroli str. 150-151)

Wyniki przeprowadzonej wśród słuchaczy i absolwentów Szkoły ankiety³⁴ dotyczącej organizacji i jakości kształcenia świadczą o tym, że ankietowani słuchacze i absolwenci pozytywnie ocenili bazę dydaktyczną Szkoły: 65% ankietowanych oceniło ją bardzo dobrze, 22% dobrze, a 13% przeciętnie.

(dowód: akta kontroli str. 369-381)

2.4. W kontrolowanym okresie Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny³⁵ przeprowadził pięć kontroli dotyczących oceny stanu sanitarnego pomieszczeń Szkoły³⁶. W wyniku czterech kontroli ŚPWIS nie stwierdził nieprawidłowości. W trakcie kontroli przeprowadzonej w dniu 14 stycznia 2014 r. stwierdzono, że nieczynna była część punktów świetlnych w 15 salach lekcyjnych oraz na korytarzach. ŚPWIS w dniu 28 stycznia 2014 r. wydał decyzję nr NS-HD.9020.12.2014 zobowiązującą Dyрекcję Zespołu do uzupełnienia ww. punktów świetlnych. Decyzja została wykonana. Szkoła do dnia kontroli NIK nie wykonała obowiązku określonego w pkt. 2b, 2c decyzji ŚPWIS nr NS/HD/4/3/2007 z dnia 14 lutego 2007 r. dot. doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego i estetycznego stolarki okiennej w korytarzu i w pomieszczeniach sanitarnych dla chłopców. Termin wykonania ww. decyzji został prolongowany do 31 grudnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 152-176)

²⁹ Przeprowadzonej w dniach 2 i 4 grudnia 2016 r.

³⁰ Dalej zwanej: kontrolą KO.

³¹ Opracowane przez innych autorów lub opracowane przez innych autorów wraz z dokonanymi zmianami.

³² Powierzchnia zabudowy 1 836 m², powierzchnia użytkowa 3 687 m², kubatura 19 603,8 m³, cztery kondygnacje.

³³ Działka o pow. 1,5 ha.

³⁴ W trakcie kontroli NIK przeprowadzono badanie ankietowe wśród słuchaczy oraz absolwentów Szkoły. Część ankiet przekazano słuchaczom w trakcie zajęć (51), część (50) wysłano drogą pocztową do absolwentów. Uzyskano w sumie odpowiedzi od 54 słuchaczy/absolwentów kontrolowanych szkół.

³⁵ Zwany dalej: ŚPWIS.

³⁶ W dniach: 31 stycznia 2013 r., 14 stycznia 2014 r., 3 listopada 2014 r., 15 stycznia 2015 r. oraz 29 stycznia 2016 r.

Dyrektor Szkoły dokonywała dwa razy w roku kontroli³⁷ zapewnienia bezpieczeństwa i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki oraz określał kierunki ich poprawy (wnioski), a protokoły ww. kontroli przesyłała do Wydziału Edukacji Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich.

(dowód: akta kontroli str. 177-204)

2.5. W szkole prowadzono dzienniki lekcyjne³⁸, w których umieszczano listy obecności.

(dowód: akta kontroli str. 148-149, 302-304)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że obecność słuchaczy nie była potwierdzana wpisem w dzienniku, lecz listy obecności z danego dnia sporządzano na odrębnych kartkach. Dyrektor wyjaśniła iż: *Zgodnie z § 10 ust. 5 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji dnia 19 września 2014 r. wydałam komunikat nr 3, a dnia 21 października 2014 r Zarządzenie nr 03/10/2014, w sprawie potwierdzania obecności na zajęciach edukacyjnych przez słuchaczy szkół dla dorosłych wchodzących w skład ZSOiZ. § 1 w/w Zarządzenia mówi o tym, że listy obecności słuchaczy na zajęciach stanowią załącznik do dziennika lekcyjnego i tym samym stają się integralną częścią dzienników lekcyjnych. § 2 w/w Zarządzenia, mówi o tym, że słuchacze własnoręcznym podpisem potwierdzają obecność na poszczególnych godzinach zajęć edukacyjnych. Listy obecności po zakończonym semestrze zostają archiwizowane wraz z dziennikiem lekcyjnym. Listy obecności stanowią załącznik do dziennika z uwagi na fakt, że słuchacz z uwagi na ochronę danych osobowych nie powinien mieć wglądu do danych innych osób wpisanych w dzienniku lekcyjnym.*

Ponadto w jednym przypadku³⁹ (LODD) semestralne plany zajęć edukacyjnych nie były trwale odnotowane w dzienniku lecz zostały w nim umieszczone (w koszulce). Jak wyjaśniła Dyrektor: *Dzienniki lekcyjne nie były dostosowane do szkół dla dorosłych zaocznych, gdzie jest tylko miejsce na tygodniowy rozkład zajęć. Zajęcia w szkole zaocznej odbywają się co dwa tygodnie, wg planu zajęć edukacyjnych ustalonego na cały semestr i podanego do wiadomości słuchaczy na stronie internetowej szkoły oraz w gablocie informacyjnej. Semestralne plany zajęć edukacyjnych dołączone są do organizacji szkoły wraz z pozostałymi tygodniowymi rozkładami zajęć dydaktycznych oraz dołączone luźno do dziennika lekcyjnego.*

(dowód: akta kontroli str. 222-225, 246-263, 269-271, 302-304)

Opis stanu faktycznego

Obecność na poszczególnych godzinach zajęć edukacyjnych słuchacze potwierdzali własnoręcznym podpisem. W dziennikach zapisywano m.in.

- nazwiska i imiona słuchaczy w porządku alfabetycznym lub innym ustalonym przez dyrektora (na końcu dopisywano później przyjętych wg kolejności przyjęcia);
- nr ewidencyjny ucznia, daty i miejsca urodzenia, imiona i nazwiska rodziców (opiekunów);
- imiona i nazwiska nauczycieli prowadzących zajęcia edukacyjne oraz wybrane do realizacji programy;
- tematy przeprowadzonych zajęć edukacyjnych, oceny uzyskane w ramach wewnątrzszkolnego systemu oceniania oraz oceny z ustnych i pisemnych

³⁷ W dniach 22 luty i 30 sierpnia 2013 r., 28 stycznia i 29 sierpnia 2014 r., 13 lutego i 28 sierpnia 2015 r., 29 lutego i 31 sierpnia 2016 r.

³⁸ Badanie przeprowadzono na próbie 10 dzienników lekcyjnych prowadzonych w Szkole w kontrolowanym okresie (dziewięć z GDD i jeden z LODD).

³⁹ Klasa II al rok szkolny 2015/2016.

egzaminów semestralnych i egzaminów poprawkowych. Przeprowadzenie zajęć nauczyciel potwierdzał podpisem.

W dziennikach zapisywano zawsze jeden adres uczniów nieletnich i pełnoletnich w rubryce adres rodziców (opiekunów), natomiast w rubryce miejsce zamieszkania ucznia zapisywano jedynie nazwę miejscowości, w jednym dzienniku kl. 3/5jg/6jg rok szkolny 2013/2014 i 2014/2015 adresy zapisano w rubryce adres ucznia natomiast nie wpisywano go w rubryce adres rodziców (opiekunów). Jak wyjaśniła Dyrektor: *W dziennikach lekcyjnych, które nie są dostosowane do specyfiki szkoły dla dorosłych, w której uczą się słuchacze niepełnoletni i pełnoletni jest zbyt mało miejsca na wpisanie adresów słuchaczy i ich rodziców. Adresy nieletnich słuchaczy są takie same jak ich rodziców, dlatego, by zachować czytelność danych dokonano wpisów adresów tylko jeden raz.*

W dziennikach brak było zapisów dot. adresów poczty elektronicznej i numerów telefonów rodziców (opiekunów), poza jednym dziennikiem kl. 3/5jg/6jg rok szkolny 2013/2014 i 2014/2015, gdzie wpisano numery telefonów rodziców (opiekunów) w rubrykach dot. siedmiu uczniów (z 35 zapisanych w ww. dzienniku). Dyrektor wyjaśniła: *W dziennikach lekcyjnych nie wpisywano adresów poczty elektronicznej rodziców z uwagi na to, że ich nie podali do wiadomości wychowawcy. Numery telefonów nie były wpisywane, ponieważ rodzice nie wyrazili na to zgody z uwagi na częste zmiany numerów.*

(dowód: akta kontroli str. 220-233, 236-237, 246-253, 302-304)

2.6. W obu objętych kontrolą szkołach dla dorosłych prowadzono księgi słuchaczy⁴⁰. Prowadzono je zgodnie z wymogami § 4 rozporządzeniem w sprawie prowadzenia dokumentacji z 2002 r. oraz § 6 rozporządzeniem w sprawie prowadzenia dokumentacji z 2014 r. Wpisów w księdze dokonywano chronologicznie według dat rozpoczęcia nauki w szkole za wyjątkiem wpisów do księgi GDD nr 54 do 56 z 2000 r. Do księgi słuchaczy wpisywano: imię (imiona) i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, oraz adres zamieszkania rodziców lub opiekunów prawnych, datę rozpoczęcia nauki w szkole oraz oddział i semestr na który słuchacza przyjęto, datę ukończenia albo datę i przyczynę opuszczenia szkoły. W księgach brak było wpisów dot. nr PESEL do 1 września 2005 r. oraz adresu zamieszkania słuchacza. Dyrektor ww. braki wyjaśniła: *W księgach ewidencji wpisywany jest adres rodziców lub opiekunów prawnych nieletnich słuchaczy, który jest zgodny z adresem słuchacza. W przypadku słuchaczy pełnoletnich w księgach ewidencji w rubryce „Miejsce zamieszkania rodziców lub prawnych opiekunów” wpisywany jest adres zamieszkania słuchacza.*

(dowód: akta kontroli str. 207-214, 246-253, 302-304)

Z rejestru wydanych zaświadczeń o uczęszczaniu do Szkoły wynika, że w kontrolowanym okresie wydano ogółem 1 913 zaświadczeń, w tym m.in. do: miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W poszczególnych latach szkolnych liczba wydanych zaświadczeń przedstawiała się następująco: w roku szkolnym 2013/2014 – 729 zaświadczeń, w roku szkolnym 2014/2015 – 615 oraz w roku szkolnym 2015/2016 – 569 zaświadczeń.

(dowód: akta kontroli str. 215-219)

2.7. W okresie objętym kontrolą KO przeprowadziło trzy kontrole: 23 grudnia 2014 r. programu *wyklikaj szkołę zawodową* (nie objętej niniejszą kontrolą NIK),

⁴⁰ Badaniem objęto wszystkie prowadzone księgi słuchaczy: trzy dla GDD oraz jedna dla LODD.

w październiku 2015 r. ewaluacji ZSZ (nie objętej niniejszą kontrolą NIK) oraz 20 listopada 2015 r. w zakresie zgodności zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami (nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wydano zaleceń). W trakcie niniejszej kontroli NIK prowadzono kontrolę w zakresie ewaluacji GDD oraz kontrolę zleconą przez NIK.

(dowód: akta kontroli str. 202-206)

2.8. W Szkole opracowano Wewnątrz System Oceniania klasyfikowania i promowania słuchaczy i uczniów ZSOiZ⁴¹, stanowiący załącznik do statutu Szkoły⁴². Zgodnie z postanowieniami statutu, w Szkole obowiązywała sześciostopniowa skala ocen – od oceny niedostatecznej - 1 do celującej - 6. Uczeń lub słuchacz w trakcie nauki w szkole otrzymywał oceny bieżące i klasyfikacyjne – semestralne i końcowe. Zgodnie z § 10 WSO podstawą klasyfikowania słuchacza w szkole dla dorosłych są egzaminy semestralne przeprowadzane z poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych, określonych w szkolnym planie nauczania.

(dowód: akta kontroli str. 274-290)

Kontrola KO wykazała, że w Szkole stosowano zasady klasyfikowania uczniów określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów w szkołach publicznych⁴³ oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych⁴⁴. Wyniki kontroli wskazują m.in., że Szkoła stosowała zasady klasyfikowania i promowania słuchaczy oraz egzaminów, w zakresie:

- klasyfikacji semestralnej,
- promowania,
- przeprowadzania i dokumentowania egzaminów semestralnych,
- przechowywania dokumentacji egzaminacyjnej i prac kontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 306-321)

2.9. Frekwencja odnotowywana na zajęciach była zgodna z listami obecności załączonymi do dzienników lekcyjnych⁴⁵. Obecność na zajęciach dokumentowano w dziennikach lekcyjnych, słuchacze potwierdzali ją również własnoręcznym podpisem na oddzielnych listach obecności osobno dla każdej przeprowadzonej godziny zajęć. Jak wyjaśniła Dyrektor: *nauczyciele odnotowują obecność w dzienniku lekcyjnym, a słuchacze potwierdzają ją swoim własnoręcznym podpisem na listach obecności, które stanowią załącznik do dziennika lekcyjnego. W dzienniku lekcyjnym nauczyciel stawia kropkę w przypadku obecności słuchacza na zajęciach lub „minus”, w przypadku jego nieobecności. Spóźnienia odnotowuje się poprzez symbol „s”. W przypadku zwolnienia ucznia z zajęć dydaktycznych z przyczyn szkolnych pozostającego pod opieką nauczyciela (wycieczka, wyjścia, zawody itp.) w dziennikach lekcyjnych odnotowuje się „z”.*

(dowód: akta kontroli str. 220-237, 246-253, 305)

⁴¹ Zwany dalej: WSO.

⁴² Zatwierdzony uchwałą Rady Pedagogicznej z 27 sierpnia 2012 r., zmienionego uchwałą Rady Pedagogicznej z 21 maja 2015 r.

⁴³ Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm., zwane dalej: rozporządzeniem w sprawie oceniania z 2007 r.

⁴⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 843, ze zm., zwane dalej: rozporządzeniem w sprawie oceniania z 2015 r.

⁴⁵ Badanie przeprowadzono w dniach: 3 grudnia 2016 r. w dwóch klasach LODD (III i V semestr), odpowiednio 13 i 15 słuchaczy i 5 grudnia 2016 r. w czterech klasach GDD (1ag, 4jg, 5bg i 6kg), odpowiednio 28 (78%), 12 (54%), 12 (44%) i 8 (53%) słuchaczy.

Kontrola KO w Szkole wykazała, że w LODD obecność potwierdzano dwukrotnie, w dzienniku lekcyjnym symbolami „-” lub „” oraz podpisami słuchaczy. W semestrze III i V roku szkolnego 2016/2017 te dwa sposoby nie pokrywały się, liczba podpisów nie zgadzała się z liczbą obecności zaznaczoną w dzienniku zajęć, co zdaniem KO *budzi wątpliwości co do ustalenia rzeczywistej obecności słuchaczy na zajęciach i obliczania frekwencji, która jest jednym z warunków dopuszczenia słuchaczy do egzaminów semestralnych z poszczególnych zajęć.*

(dowód: akta kontroli str. 306-323)

Jak wyjaśniła Dyrektor: *W LODD obecność słuchaczy potwierdzana jest dwukrotnie, w dzienniku lekcyjnym symbolami „-” – nieobecność lub „” – obecność oraz podpisami słuchaczy. W semestrze III i V roku szkolnego 2016/2017 te dwa sposoby nie pokrywały się, liczba podpisów nie zgadzała się z liczbą obecności zaznaczoną w dzienniku zajęć, ponieważ spóźnieni słuchacze podpisali się na liście obecności już po sprawdzeniu obecności przez nauczyciela. Wychowawca nie zdążył jeszcze zweryfikować stanu faktycznego w danym dniu. Słuchacze III i V semestru 2016/2017, których dzienniki wraz z listami obecności stanowiącymi załącznik do dzienników lekcyjnych, nie przystępowali jeszcze do egzaminów semestralnych w semestrze jesiennym, najbliższa sesja odbędzie się w lutym 2017 r.*

(dowód: akta kontroli str. 361-368)

Dwóch (4%) ankietowanych w trakcie kontroli słuchaczy i absolwentów przyznało, że w okresie nauki spotkało się z prośbą ze strony pracownika Szkoły o potwierdzenie podpisem obecności na zajęciach, na których byli nieobecni. Natomiast jeden z ankietowanych (2%) udzielił odpowiedzi, że potwierdzał podpisem obecność na zajęciach, na których był nieobecny.

(dowód: akta kontroli str. 369-381)

2.10. W sprawozdaniach kierowanych do Wydziału Edukacji Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich⁴⁶ ujmowano dane dotyczące liczby uczniów w Szkole, a nie zamieszczano danych dot. frekwencji.

(dowód: akta kontroli str. 234-235)

2.11. Obowiązujący w kontrolowanym okresie statut Szkoły oraz statuty LODD i GDD spełniały wymogi określone w art. 84 ust. 2 ustawy o systemie oświaty i określał m.in.: nazwę typ szkoły oraz jej zadania, osobę prowadzącą szkołę, organy szkoły oraz zakres ich zadań, organizację szkoły, prawa i obowiązki pracowników oraz uczniów szkoły, w tym przypadki, w których uczeń może zostać skreślony z listy słuchaczy.

(dowód: akta kontroli str. 302-304)

2.12. Kwalifikacje nauczycieli⁴⁷ prowadzących zajęcia w Szkole odpowiadały wymogom określonym w rozporządzeniu w sprawie kwalifikacji.

(dowód: akta kontroli str. 238-245)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Określone w WSO zasady w zakresie ustalania semestralnych ocen klasyfikacyjnych były niewłaściwe. Stwierdzono bowiem, że pozytywne oceny

⁴⁶ Badaniem w tym zakresie objęto jedną klasę LODD w roku szkolnym 2015/2016 w poszczególnych miesiącach (od IX – VI) odnotowywano odpowiednio 27, 28, 27, 27, 27, 26, 26, 22 i 22.

⁴⁷ Badaniem objęto 10 spośród 28 nauczycieli zatrudnionych w Szkole. (dobór celowy).

ogólne z egzaminów semestralnych otrzymywały również osoby, które z jednej z części egzaminu (ustnej lub pisemnej) otrzymywały oceny niedostateczne.

Art. 44v ust. 2 ustawy o systemie oświaty stanowi, że klasyfikacja semestralna polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych słuchacza szkoły dla dorosłych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych w danym semestrze oraz ustaleniu semestralnych ocen klasyfikacyjnych z tych zajęć, natomiast w art. 44w ust. 1 zapisano, że semestralne oceny klasyfikacyjne ustala się po przeprowadzeniu egzaminów semestralnych z poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych. Egzaminy semestralne przeprowadzają nauczyciele prowadzący poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne.

Zgodnie z § 9 ust. 3 rozporządzenia w sprawie oceniania z 2015 r. negatywną oceną klasyfikacyjną jest ocena ustalona w stopniu niedostatecznym – 1. Natomiast zgodnie z § 25 ust. 1 w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącym dla dorosłych egzamin semestralny z języka polskiego, języka obcego nowożytnego i matematyki przeprowadza się w formie pisemnej i ustnej. Obie formy podsumowują osiągnięcia edukacyjne słuchacza na podstawie zadań (część pisemna) i zestawów (część ustna) przygotowywanych przez nauczyciela prowadzącego dane zajęcia. Sprawdzają one stopień opanowania podstawy programowej. Przy czym w szkole dla dorosłych słuchacz podlega klasyfikacji semestralnej, a oceny klasyfikacyjne ustala się po przeprowadzeniu ww. egzaminów. Kontrola KO przeprowadzona w LODD wykazała m.in. ww. nieprawidłowości w zakresie ustalania ocen klasyfikacyjnych i ich zasad, a w jej wyniku KO wydało zalecenie dot. przestrzegania powyższych. przepisów z terminem realizacji od zaraz.

(dowód: akta kontroli str. 306-321)

Kontrola NIK potwierdziła stosowanie ww. zasad oceniania w obu objętych kontrolą szkołach dla dorosłych. Jak wyjaśniła Dyrektor: *Zasady wystawiania ogólnych ocen semestralnych są uwzględnione w WSO na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych, Rozdział 3 Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie słuchaczy w szkołach publicznych dla dorosłych, § 27. Semestralną ocenę klasyfikacyjną z obowiązkowych zajęć edukacyjnych, o których mowa w § 25 ust. 1, ustala się na podstawie wyników egzaminu semestralnego w formie pisemnej i ustnej, Zgodnie z ustaleniami wewnątrzszkolnego oceniania oraz na podstawie art. 44v ust. 2 ustawy o systemie oświaty - klasyfikacja semestralna polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych słuchacza szkoły dla dorosłych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych w danym semestrze oraz ustaleniu semestralnych ocen klasyfikacyjnych z tych zajęć. W art. 44w ust.1 zapisano, że semestralne oceny klasyfikacyjne ustala się po przeprowadzeniu egzaminów semestralnych z poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych. Egzaminy semestralne przeprowadzają nauczyciele prowadzący poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne. WSO zawiera informację o zasadach ustalania ocen semestralnych słuchaczy: Rozdział 2, Szkoły dla Dorosłych, § 15 ust. 5 i 6: Semestralną ocenę klasyfikacyjną z obowiązkowych zajęć edukacyjnych ustala się na podstawie wyników egzaminów semestralnych jako: a) średnią arytmetyczną wyników egzaminu w formie pisemnej i ustnej – z języka polskiego, języka obcego i matematyki; b) wynik egzaminu w formie ustnej – z pozostałych zajęć edukacyjnych. Słuchacz może być zwolniony z części ustnej egzaminu semestralnego z danych zajęć edukacyjnych, jeżeli z części pisemnej egzaminu semestralnego z tych zajęć otrzymał ocenę co najmniej bardzo dobrą. Zwolnienie to jest równoznaczne ze zdaniem egzaminu semestralnego i uzyskaniem z danych zajęć edukacyjnych semestralnej oceny klasyfikacyjnej zgodnej z oceną uzyskaną z egzaminu semestralnego w formie pisemnej. Wewnątrzszkolny System*

Oceniania z powyższymi zmianami został wprowadzony na mocy Uchwały Rady Pedagogicznej z dnia 25 listopada 2010 r. i obowiązuje do nadal.

W związku z wydanym przez Kuratorium Oświaty zaleceniem ujętym w protokole z dnia 9 grudnia 2016 r. wprowadzono do WSO zmiany dotyczące ustalania oceny semestralnej słuchaczy w szkołach dla dorosłych⁴⁸.

(dowód: akta kontroli str. 306-384)

Ocena cząstkowa

Najwyższej Izby Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w obszarze organizacji kształcenia w Szkole.

3. Skuteczność i efektywność kształcenia

2.1. W kontrolowanym okresie spośród 515 słuchaczy rozpoczynających naukę w GDD ukończyło ją 259 osób (50,3%), a w trakcie nauki na dzień kontroli⁴⁹ było 127 z nich. W LODD rozpoczęło naukę 31 osób, a na dzień kontroli słuchaczami nadal były 22 osoby.

(dowód: akta kontroli str. 272)

Do egzaminu gimnazjalnego przystępowało w styczniu i kwietniu danego roku odpowiednio: 33 osoby (49,2% rozpoczynających naukę) i 86 osób (85,1%), w roku szkolnym 2013/2014, 29 osób (49,1%) i 52 osoby (66,7%) w roku szkolnym 2014/2015, 20 osób (69,0%) i 45 osób (93,7%) w roku szkolnym 2015/2016.

(dowód: akta kontroli str. 273)

Słuchacze Szkoły w poszczególnych latach w kwietniu⁵⁰ uzyskali z egzaminu gimnazjalnego następujący odsetek ocen pozytywnych:

- w 2014 r. część humanistyczna 39% (średnia w kraju 63%), język polski 37% (średnia w kraju 68%), historia i WOS 41% (średnia w kraju 59%), część matematyczno-przyrodnicza 24% (średnia w kraju 49%), matematyka 17% (średnia w kraju 47%), przedmioty przyrodnicze 32% (średnia w kraju 52%), język angielski 33% (średnia w kraju 67%), angielski rozszerzony 14% (średnia w kraju 46%);
- w 2015 r. część humanistyczna 40% (średni wynik w kraju 63%), język polski 36% (średni wynik w kraju 62%), historia i WOS 44% (średni wynik w kraju 64%), część matematyczno-przyrodnicza 26% (średni wynik w kraju 41%), matematyka 22% (średni wynik w kraju 48%), przedmioty przyrodnicze 30% (średni wynik w kraju 50%), język angielski 34% (średni wynik w kraju 67%), angielski rozszerzony 12% (średni wynik w kraju 48%);
- w 2016 r. część humanistyczna 37% (średnia w kraju 62%), język polski 37% (średnia w kraju 69%), historia i WOS 37% (średnia w kraju 56%), część matematyczno-przyrodnicza 24% (średnia w kraju 50%), matematyka 20% (średnia w kraju 49%), przedmioty przyrodnicze 28% (średnia w kraju 51%), język angielski 36% (średnia w kraju 64%), angielski rozszerzony 13% (średnia w kraju 45%).

⁴⁸ Uchwała Rady Pedagogicznej z dnia 15 grudnia 2016 r. Nr 10/2016/2017. Ocena zostanie ustalona na podstawie średniej arytmetycznej z obu części egzaminu, przy czym każda część egzaminu – pisemna i ustna z języka polskiego, matematyki i języka obcego musi być zaliczona na ocenę pozytywną.

⁴⁹ 12 grudnia 2016 r.

⁵⁰ Dla egzaminów gimnazjalnych przeprowadzanych w styczniu CKE nie podawała średniego wyniku w kraju.

W sprawie działań podejmowanych w związku z wynikami egzaminów oraz przyczyn osiągnięcia wyników niższych od średniej krajowej Dyrektor udzieliła następujących wyjaśnień: *Analiza wyników egzaminów zewnętrznych prowadzona jest w sposób systematyczny i ciągły. Jest to zarówno analiza ilościowa jak i jakościowa. Wyniki egzaminów są analizowane w celu poprawy jakości pracy szkoły. W szkole wdrażane są wnioski z analizy wyników egzaminów gimnazjalnych. Analiza wyników egzaminów gimnazjalnych służy efektywnemu doborowi metod pracy nauczycieli, co ma wpływ na efekty uzyskiwane przez uczniów. Metody analizy stosowane przez naszą szkołę pozwalają formułować konstruktywne wnioski, które są wdrażane do realizacji. Efekty wprowadzanych zmian powodują poprawę wyników kształcenia i są dostrzegane przez uczniów, rodziców i organ prowadzący. Zakres i poziom przeprowadzonych przez naszą szkołę analiz jest bardzo zróżnicowany. Są to najczęściej: średnie wyniki punktowe z egzaminu dla całej szkoły i poszczególnych klas; współczynniki łatwości całego arkusza i poszczególnych zadań; analizy wyników szkoły i słuchaczy w skali staninowej, analizy statystyczne (modalne, mediany). Każdy nauczyciel zapoznaje się z indywidualnymi wynikami uczniów oraz wynikami w zakresie poszczególnych zadań i umiejętności. Analizuje wyniki w klasach w których uczy, określa mocne i słabe strony, opracowuje wnioski do zagadnień, które najstąbiej wypadły. Następnie wyniki i zadania egzaminacyjne analizowane są również w zespołach przedmiotowych. Wyniki egzaminu porównane są z wynikami innych szkół w obrębie gminy, powiatu i okręgu. Formułowane są wnioski do dalszej pracy i przedstawiane na radzie pedagogicznej. Tworzone są programy naprawcze a wnioski wdrażane są w trakcie realizacji tematów lekcyjnych. W szkole analizowane są wyniki egzaminów zewnętrznych w celu poprawy jakości jej pracy. Wdrażanie wniosków z analizy egzaminów gimnazjalnych skutkuje wprowadzeniem egzaminów próbnych, wprowadzeniem zmian w rozkładach materiałów oraz zmianą form sprawdzania wiedzy i umiejętności na podobnych do tych, które stosuje się na egzaminach zewnętrznych. Modyfikuje się metody nauczania, zmienia sposób prowadzenia zajęć, monitoruje frekwencję uczniów na zajęciach, dostosowuje formy zajęć lekcyjnych i szkolnych planów nauczania do potrzeb i możliwości uczniów. Wnioski wdraża się też motywując uczniów do nauki, udziału w konkursach, rozwijania własnych zainteresowań i talentów oraz zwiększenie aktywności uczniów poprzez udział w projektach, prezentacjach, wystawach, uspołecznieniem młodzieży. Analiza wyników nauczania szkoły opiera się również na innych czynnikach. Duży wpływ na wyniki nauczania mają bowiem czynniki, na które szkoła nie zawsze ma wpływ. Na liście takich czynników znajdują się takie, które ogólnie możemy nazwać czynnikami środowiskowo – rodzinnymi (z jakiej rodziny pochodzi dziecko, gdzie mieszka i z kim się wychowuje) oraz indywidualne (takie jak inteligencja czy temperament). Są one ważne, by zrozumieć kontekst, w jakim pracuje szkoła. Wiele rodzin uczniów naszej szkoły ma złą sytuację materialną. Bezrobocie i niskie dochody rodziców mają niekorzystny wpływ na uczniów, obniżając ich motywację, a często uniemożliwiając prawidłową organizację warsztatu pracy w domu ucznia (brak właściwych warunków odrabiania prac domowych). Rodziców naszych uczniów nie stać na opłacenie dzieciom zajęć pozalekcyjnych rozwijających ich zainteresowania. Wielu uczniów posiada orzeczenia i opinie specjalistycznej poradni pedagogiczno-psychologicznej, świadczące o ich obniżonej sprawności intelektualnej. Uczniowie ci często wykazują powolne tempo myślenia, skłonność do powierzchownego uogólniania, niski poziom rozumowania logicznego, niestałość uwagi i szybkie męczenie się wykonywaną pracą umysłową. Opinie te stanowią podstawę do indywidualizowania procesu nauczania i oceniania. Wśród wielu uczniów można zaobserwować brak motywacji do uczenia się. Znamienne jest tutaj bierna postawa nie tylko samych uczniów, ale często również ich rodziców, którzy nie pomagają uczniom w nauce, ponieważ sami*

mają braki edukacyjne. Brak motywacji jest czynnikiem bardzo silnie hamującym postępy uczniów. Większość uczniów naszej szkoły ma kilkuletnie opóźnienia edukacyjne, co również negatywnie wpływa na wyniki nauczania. Wielu uczniów ma inne wartości potrzeb (używkami zamiast książek i wiedzy), narzucane są im liczne obowiązki domowe (opieka nad młodszym rodzeństwem, praca zarobkowa), nie są również odporni na presję środowiska, w którym żyją i kolegów (np. ja nie mam wykształcenia, pracy i funkcjonuję, więc ty też nie musisz się uczyć). Nauczyciele dostosowują wymagania do indywidualnych potrzeb psychofizycznych uczniów zgodnie z opiniami poradni psychologiczno-pedagogicznej. Uczniowie mają możliwość uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych, kołach przedmiotowych, zajęciach wyrównawczych. Dla rozwijania uzdolnień uczniów organizowane są koła zainteresowań, stwarzana jest możliwość uczestnictwa w konkursach i olimpiadach przedmiotowych. Uczniowie redagują szkolną gazetkę, przygotowują prezentacje multimedialne, przygotowują i prowadzą imprezy i uroczystości szkolne. Szkoła wdraża wnioski z analizy osiągnięć uczniów.

Wdrożenie wniosków z analizy osiągnięć uczniów przyczynia się do poprawy wyników w nauce. O poprawie wyników świadczą: niewielki wzrost wyników klasyfikacji śródrocznej, rocznej i końcowej pomimo wysokiej liczby uczniów z opiniami poradni specjalistycznych, mniejsza liczba ocen niedostatecznych na koniec roku szkolnego, wyższe wyniki nauczania poszczególnych uczniów, zmniejszenie się drugoroczności uczniów.

Ponadto Dyrektor przedstawiła interpretację uzyskiwanych przez szkołę wyników egzaminów do wyników ogólnokrajowych i wyjaśniła przyczyny osiągania wskaźników poniżej średniej krajowej oraz ocenę skutków wdrażanych działań naprawczych w tym zakresie: W wynikach szkoły w latach 2013-2016 można zaobserwować niewielkie wahania, utrzymujące się na zbliżonym poziomie, jednak w zależności od przedmiotu egzaminu można zaobserwować niewielką poprawę lub niewielki spadek. Przyczyną takiej tendencji jest niska samoocena uczniów, którzy w większości przychodzą do szkoły z wieloletnimi opóźnieniami w edukacji (minimum trzyletnie), co nie ułatwia im dalszej edukacji. Posiadają też bardzo niską motywację do nauki, pochodzą z rodzin, które częściowo nie są wydolne wychowawczo i społecznie. Osiągane wyniki są na miarę ich możliwości intelektualnych i motywacji do działania. Wynik w 2014 roku mimo prowadzonych zajęć mających na celu poprawę osiąganych wyników na egzaminie zewnętrznym, skutecznego działania na rzecz poprawy samooceny uczniów i ich motywacji osiągnięte wyniki były niższe niż zakładano.

(dowód: akta kontroli str. 273, 291-298)

Na działalność Szkoły w latach 2012-2015 wydatkowano 10 936 81,43 zł, z tego 2 727 815,12 zł w roku 2012, 2 761 407,34 zł w roku 2013, 2 618 523,54 zł w roku 2014 oraz 2 829 055,43 zł w roku 2015. Wydatki na GDD w tym okresie wyniosły ogółem 6 844 318,56 zł, z tego 1 929 532,91 zł w roku 2012, 1 830 841,64 zł w roku 2013, 1 663 148,28 zł w roku 2014 oraz 1 420 795,73 zł w roku 2015. Wydatki na LODD w tym okresie wyniosły 6 923,76 zł (wszystkie poniesiono w 2015 r.)⁵¹.

Średnie wydatki na jednego słuchacza w GDD wynosiły w ww. latach, odpowiednio: 4 823,83 zł, 5 465,20 zł, 5 876,85 zł oraz 5 919,98 zł, a w LODD 256,44 zł (tylko w 2015 r.).

(dowód: akta kontroli str. 299-301)

⁵¹ Szkoła faktycznie działała jedynie przez cztery miesiące (od września do grudnia).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w obszarze skuteczności kształcenia w GDD, zwracając jednak uwagę na to, że wyniki egzaminu gimnazjalnego słuchaczy Szkoły, pomimo podejmowanych działań, były istotnie niższe od średnich wyników w kraju.

Ocena skuteczności kształcenia w LODD nie była możliwa, z uwagi na niezakończenie cyklu kształcenia więc NIK odstąpiła od formułowania oceny w tym obszarze.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 24 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵², kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 30 stycznia 2017 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Wojciech Graca
Gł. specjalista kontroli państwowej**

.....

⁵² Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 ze zm.